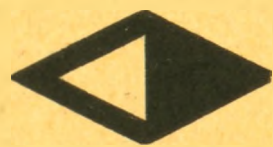

DR KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

SZOMBAT

KIPELLENGÉREZÉS

Aradi Zsolt és Sós Endre hitvitája a Cobden-Szövetségben. — Kecskeméti Lipót Budapesten. — Találkozásom Josef Kasteinnal. — A vallás parancsai ellen . . . ? — A pest-budai unifikáció hirei. — Olvasom. ! Nem olvasom..! — Hírek, színes riportok stb. stb.

Szombati olvasmány

„Chájé Szoró“ hetiszakaszhoz

Sára meghalt és eljött Ábrahám, hogy meggyászolja Sárát.

(Dubnói Maggid: Miért említi a szöveg kétszer az ósanya nevét? Sokszor előfordul, hogy egy érdemtelen ember fölött gyászbeszédet tartanak, elhalmozzák dicsőítésekkel, dicsőítik erényeit, amelyek fölött nem rendelkezett, és így tehát tulajdonképpen az ő temetésén egy más embert parentálnak el. A mi ósanyánknál nem így volt. Amikor „Ábrahám eljött, hogy meggyászolja és megsirassa“, akkor az, amit mondott felőle dicséretes, szép. valóban „Sárára“ vonatkozott, nem pedig másra.)

Ábrahám öreg lett, de Isten megáldotta Ábrahámot mindennel.

(Talmud: Mit kell érteni az alatt, „mindennel.“ Némely magyarázat szerint azt, hogy nem volt leánya, mások véleménye szerint, éppen az, hogy volt leánya. Az első szerint annyi baj van a leánnyal: fiatal korában vigyázni kell rá, ha felnőtté annál jobban kell vigyázni erkölcsére, férjhezmegy, féltetni kell családi életét, elváltak, visszajön — így tehát áldás, ha az ember nincs ilyen eshetőségeknek kitéve. A másik vélemény szerint a Tóra éppen azt akarja mondani, hogy Ábrahám öreg lett és öregségében, felesége elhunyt után, leánya volt vigasza és ápolója.)

Ábrahám elküldi az ő szolgáját, Eleazárt, aki uralkodott mindenben, ami az övé, hogy szerezzen fiának feleséget.

(Midras: Sokszor fordul elő, hogy valaki szolgát vesz magának, a szolga kiismeri összes dolgát, esinját, bínját és ennek révén azután uralkodik gazdája fölött, és akkor a szolgából zsarnok lesz. Eleazár ura minden dolgát irányította, vezette, de azért megmaradt az ő hű szolgája, aki nem akart felülkerekedni a gazdáján.)

Amikor Eleazár megkéri Rebekát fiatal urának, hozzátartozói azt mondják: „Istentől ered a dolog, nem beszélhetünk erről sem jót, sem rosszat.“

(Olelosz Efraim: A házasságok valóban az égben köttetnek, Isten irányítja a dolgot és így sohasem tudhatjuk a kezdetén, hogy mi is lesz jó a házasságban. Előfordult már, hogy az asszony gazdag volt elején, így jött létre a házasság, később kiderült, hogy ez a jó rosszá változott. Sokszor előfordul, hogy csunya volt a nő, rossznak tünt fel a dolog a házasság összehozásánál és kiderült, hogy a végén ebből a rosszból is jó támadt.)

Izsák elvette Rebekát és benezette anyjának sátorába.

(Midras: Azért vezette anyja sátorába, mert Sára sátrában a péntek esti gyertya egy egész hétig égett, a tésztában áldás volt és egy felhő választotta el a sátrat a külvilágtól. Így aztán megtudta Izsák, hogy legjobb lesz, ha felesége vallásosságban (péntek esti gyertya), gazdálkodni tudásban, (tészta) erkölcsösségében (a sátrat őrző felhő) követni fogja anyját.)

Miután Izsák megnősült, Ábrahám ismét vett feleséget.

(Talmud: A Tóra ezzel azt akarja mondani, hogy Izsák olyan boldogan élt, hogy Ábrahám is újra kedvet kapott a házassághoz. Egy másik nézet szerint a Tóra azért mondja ezt el, hogy tanuljanak azok az özvegyek, akiknek nagy gyermekeik vannak: előbb házasítsák ki őket, azután nősüljenek ők maguk.)

PÁLYÁZAT.

A folyó év november hóban Baross u. 155. szám alatt megnyitandó Dr. Hevesi Simon tanoncotthonban 50 fiú nyer felvételt. Pályázhatnak hadirokkantak gyermekei, árva, félárva és szegénysorsú fiúk, akik, mint kereskedő, vagy iparostanoncok vannak elhelyezve. A kérvényt, amelyhez az iskolai-, születési-, újraoltási bizonyítványon és szerződésen kívül a szociális helyzetet igazoló okmányok is csatolandók, **Rosenberg Sándorné** úrnőhöz, a VIII.—IX. ker. Izr. Nőegylet elnöke asszonyához (Páva u. 59.) kell benyújtani.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE:

„Kipellengérezés”

A „*Korunk Szava*” komoly katolikus folyóirat, mely irigylés-reméltó lelkes buzgalommal foglalkozik szociális kérdésekkel és igyekszik a katolikus hitéletet elmélyíteni. Amennyire a katolikus dogma, hierarchikus berendezkedés és az az éles választófal, mely a katolikusokat a laikusoktól elválasztja, megengedi, kritikai irányzattal foglalkozik az eseményekkel és csak nagyon ritkán és kivételesen foglalkozik más felekezetek ügyeivel. Most kivételesen zsidó problémával foglalkozik és szóvá teszi, hogy egyes zsidó felekezeti lapok közlik azoknak a nevét, akik bejelentették a felekezetből való kilépésüket. A „*Korunk Szava*” sötét reakciónak és középkori kényszerítésnek nevezi ezt az eljárást, *kipellengérezésnek*, amit egyes felekezeti lapok nem a vallás, nem az Isten iránt való szeretetből, hanem kizárólag faji elfogultságból tesznek.

*

Ezzel a kérdéssel, függetlenül a „*Korunk Szavá*”-tól is érdemes foglalkozni és ennek során ki fog derülni, hogy az inkriminált vád egyrészt nem felel meg a valóságnak, másrészt a zsidóság helyzete egészen más, mint a többi felekezeté és így az ő eljárásuk egészen más elbírálás alá esik. Elsősorban meg kell állapítani, hogy komoly vett kitérésekről Európán kívül eső államokkal kapcsolatban nem is lehet beszélni, így a Keleten élő zsidóságnál alig fordul elő kitérés, az Amerikában nagy tömegekben élő zsidók között pedig az ottan uralkodó liberális irányzat és gazdasági viszonyok folytán komolyabb értelemben vett kitérés elő sem fordul. Európában az a helyzet, hogy Oroszországban, ahol nagy tömegekben él a zsidóság, *vallásüldözés* tárgya, ennél fogva kitérés egyáltalán nincs. Fölösleges is lenne, mert hiszen *minden vallás egyformán üldözött*. Oroszországban a zsidóság fajként szerepel, mint ilyent pedig nem üldözik, mint ahogy a kirgizt

vagy a tatárt sem üldözik. Angliában, Franciaországban, Olaszországban, Svájcban, Hollandiában, a Skandináv államokban oly kevés zsidó lakik, hogy ezekben az országokban a kitérés nem komoly probléma. Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között ezen országok zsidó felekezeti sajtója a kitérésekkel egyáltalán nem foglalkozik s még kevésbé követi el a „*Korunk Szava*” által inkriminált bűnt, amennyiben a kitérők neveit rendszeresen leközi.

Komolyabb értelemben vett kitérések csak a következő országokban fordulnak elő: Németországban, Lengyelországban, Ausztriában, Csehországban és Magyarországon. Itt is főként az emporiumokban, nevezetesen: Berlinben, Varsóban, Bécsben, Prágában, Krakkóban, Lembergben és Budapesten. Nálunk Magyarországon Budapesten él mintegy kétszázezer zsidó, ugyanannyi a vidéken (az orthodox zsidók kikapcsolandók, mert náluk kitérés egyáltalán nem fordul elő). A kitérések száma a pesti hitközségnél 340 és 400 között mozog évente, viszont a vidéki zsidóság körében az összes kitérések száma alig éri el bármelyik évben is a százötvenet. Most vegyük sorra, hogy ezekben az országokban mennyiben foglalkozik a felekezeti sajtó a kitérésekkel és vajjon igaz-e az a vád, hogy ezeket a kitéréseket számon tartja és a kitérők neveit leközi, vagy amint a „*Korunk Szava*” mondja: „*kipellengérez*”.

Németországban, a mai Csehországban, Lengyelországban — noha esereviszonyban vagyok az ottani lapokkal — sohasem láttam ilyenfajta közleményeket. Kizárólag Ausztriában (és ott sem a vidéki hitközségek, hanem csupán a wieni izraelita hitközség) tette közzé a múltban a kitérők neveit, lakását, korát és családi viszonyait, azonban két év óta beszüntette a közléseket. Ezekkel annak idején a SZOMBAT nem egyszer behatóan foglalkozott és megállapította a kitérők korából és családi viszonyaiból, hogy a kitérés túlnyomó részben *házassági szempontból* történt. Nálunk Magyarországon az a helyzet, hogy a vidéken elvétve előforduló kitérésekről a felekezeti sajtó egyáltalán nem vett tudomást és csak a budai hitközség értesítőjében szokta leközi az ottani kitérők neveit, lakását, korát, családi viszonyait és hogy milyen vallásra tértek át. Meg kell jegyeznem, hogy a budai kitérők az országos arányhoz képest elenyésző kis töredéket képeznek. A legtöbb kitérés nálunk a pesti hitközségnél történnek és ebben a kérdésben a pesti hitközség rabbisága azt az álláspontot foglalta el a múltban és tartja fenn a jelenben is, hogy sohasem adja közre a kitérők neveit és körülményeit. Ezt a felekezeti sajtó többször szóvá tette, azonban a pesti rabbiság mai napig ragaszkodik elvi álláspontjához és így a „*Korunk Szava*” vádja mondhatni tárgyaltalan, eltekintve a budai soványtartalmu közleményektől.

*

A „*Korunk Szava*“ eltéveszti, hogy egész más a helyzet a többi felekezetenél, különösen az uralkodó katolikus felekezetenél. Itt kitérés a *legritkább esetekben* fordul elő és ha igen, kizárólag csak házassági okokból. A zsidóknál azonban, amint ezt egy neves író maga hirdette, előfordul „*társadalompolitikából*“ és „*gazdasági érdekből*“. Ezért, a mi véleményünk szerint, igenis helye van a kitérők nevei leközlésének a felekezeti lapokban és nem helyeseljük a pesti rabbiságnak ebben a kérdésben elfoglalt álláspontját, jóllehet — mint azt fentebb elmondtuk — az egész világon ez a gyakorlat. Nálunk zsidóknál előfordul, hogy ha valakit baj ér, mint zsidó, felekezeti közületekhez és zsidó magánosokhoz fordul támogatásért és esetleg közvetlenül utána bejelenti kitérését. Megtörtént egy ízben, hogy egy országos nevű színművész elment a Dohány utcai templomba, felhívatta magát a Tórához és ünnepeltette a zsidó valláshoz való ragaszkodását. Közvetlenül ezután, valamelyes jubiláris alkalomkor még gyűjtést is rendeztetett a maga számára a zsidóság körében. Nemsokkal később azután híre járt a fővárosban, hogy az illető úr kijelentette magát a rabbiságnál. Kérdem én a „*Korunk Szavá*“-tól, hogy vajjon ilyen és ehhez hasonló esetben nincs e helyén, ha a felekezeti lapok ezt közhirré teszik vagy ha úgy tetszik — nevezze így a „*Korunk Szava*“ — kipellengérezik az illetőt.

„JUDAICA“: Agilis és szellemes barátunk, Bettelheim Samu ilyen címen németnyelvű folyóiratot indított Pozsonyban, amellyel a szlovákiai zsidók kultúrtörténetének egész területét akarja művelni. A megjelent kettős füzet a szerkesztő tanulmányainak megfelelően, javarészt Pozsony genius loci-ja hatását tünteti föl. Több tanulmányban felvonul előttünk a pozsonyi gettó, megindulásától, a XVIII. század elején, a virágzásig a XIX. század első felében. A XVIII. században Oppenheim Sámuelnek, Lipót császár udvari intézőjének utódai és munkatársai telepednek le és innen állanak a hadvezetőség szolgálatába. A XIX. század elejétől kezdve a század leghíresebb rabbinikus tekintélye, a Chaszam Szofer nyomja rá a bélyegét az egész pozsonyi életre. Akár Lemberger Ábrahám, az egységes magyar zsidóság utolsó országos és 1854-ben elhunyt elnökének, akár Max Nordau költő-apjának, vagy a pozsonyi születésű, hírneves párisi mecénásnak, Albert Cohnnak életrajzát olvassuk a füzetben, mindenütt ott lebeg a nagy főrabbi szelleme. A cikkek nagyrészt Bettelheim írta és így természetes, hogy a

sorokból csak úgy áramlik a szellemesség, élénksége és lokalpatriotizmusa. A szerkesztő egyéniségénél fogva nem tud a régmúlttal maradni, a jelen események fölött is kritikát akar gyakorolni és így egy kitűnő glosszatorikus rovatot nyitott, amelyben minden sor játszi sziporka és pajzán satíra. Például, amikor valakiről azt írja: „Der Gehalt ist grösser, als das Gehalt und das Verdienst ist grösser, als der Verdienst“. A budapesti Dohány-utcai templom környékéről, a hősök templomáról még nem írtak oly finom költői sorokat, mint a Bettelheim, aki ezt a helyet Herzl Tivadar születési helyeként dicsőíti. A folyóirat címlapján egy 7-ágú menora díszlik és ezzel kapcsolatban a szerkesztő a folyóirat céljáról elmélkedik el-memozgatóan, de mégis olyan módon — mintha 8-ágú, azaz chanukai menora volna. Az a megjegyzése, hogy a sírkő héber neve „Cion“ szellemes volna, ha nem — „Cijjun“ volna ez. — Az érdeklődésünkről tanuskodó eme szelid megjegyzéseket remélhetőleg nem fogja barátunk kéretlen kritikának minősíteni, hisz ő a kérlelhetetlen kritikának barátja és mestere.

A vallás parancsai ellen..?

A híres, orthodox körökben is elismert Nathan Birnbaum által szerkesztett, Rotterdamban megjelenő „Der Ruf” című lapban, érdekes orthodox problémákkal foglalkozik a jeruzsálemi Chaim ben Méir, akiről a szerkesztő megjegyzi, hogy komoly értelemben vett konzervatív felfogás képviselője, aki ezen írásban a felvetett problémát nem vallási viták megindítása céljából közli, hanem csupán a tények egyszerű regisztrálásával hívja fel a zsidóság figyelmét azokra az állapotokra, amik ma Palesztinában vannak. Nem kritika ez — mondja Chaim ben Méir, — csupán a tények vázolója.

Palesztinában mind gyakrabban kerül összeütközésbe a tradíció a mindennapi élettel. A telepések kemény munkája, örökös harca a sovány földdel, ellenséges elemekkel és szomszédokkal, — keménykezű, harcos természetet kíván, amely nem ér rá a vallás előírta törvények és szokások pontos betartásával törődni. Az ortodoxiával szemben felvett álláspontját a palesztinai zsidónak talán a legjobban ez a kis mondás jellemzi: „Mi nagy nehezen felépítettünk egy házat, most kész a ház — és most jöttök ti, orthodoxok és azt mondjátok, hogy ez a ház a tiétek és fel akarjátok szegezni a mezuzát! Nekünk nem kell a mezuzátok! Menjetek utatokra!” Ez a felfogás magyarázza meg azt, hogy mikor Kol-Nidre estén megállítottam egy dolgozó munkáscsoport vezetőjét és mondtam, hogy nem szabad dolgozni akkor, mikor majdnem minden zsidó a templomban van, a vezető durván elutasított mondván: Minket nem érdekelnek a ti érzelmeitek, menjetek oda, ahol a bors terem, (héberül: laazazél) hagyjatok már végre békében minket!” De nem csak ilyen fajta bajok vannak a Jischu-ban. A palesztinai kemény telepítő munka egyik sarkalatos elve „a zsidó munka.” Ezalatt azt kell érteni, hogy minden munkát csak zsidónak szabad és kell elvégezni, és ami a legfontosabb, nem szabad még a legcsekélyebb munkaalkalmat sem teremteni az arabok számára. Minden

munkahely, amit arab tölt be, a zsidóság számára elveszett és hogy ez meg ne történjen, még a vallási előírások és parancsok ellenére is dolgozni kell. Ez az elmélet következőképpen néz ki a gyakorlatban: Ha egy, a rabbínátus felügyelete alatt álló palesztinai vendéglő, amely szombaton is nyitva van és átutazó vendégeket is kiszolgál, — reuzálni akar, szombaton is kell, hogy a pénzt valami módon beszedje vendégeitől. Nem-zsidó fizető pincért nem alkalmaz, tehát kénytelen zsidó pincérrel kaszírozni. Ha azonban elhatároznák a zsidó vendéglők, hogy szombaton zárva tartanak, mi történne akkor? A zsidó vendégek kénytelenek lennének nem rituális helyen enni — éppen szombat napján.

Másik probléma. A palesztinai zsidó kigazda teheneket is tart. A teheneket szombaton is meg kell fejni, mert ha nem, egyrészt egy napi tejhozam elvész és ezenkívül az állatnak ártalmas is, ha nem fejk meg. A palesztinai telepés ethika legfőbb parancsa, mint már mondtam, a „zsidó munka.” Arabot alkalmazni, aki szombaton is fejhet? Soha! Mi marad hátra? A vallás parancsai ellenére: fejni. Elképzelhető, hogy a vallásos zsidó telepés lelkében milyen harc dúl ilyenkor, de hát mit lehet tenni?...

Mindjobban bebizonyosodik annak a mondásnak helytálló volta, hogy „A val-

3 szó csupán:
SIRKÓ
LÖWY-NÉL
BUDÁN

II. FŐ-UTCA 79.
TELEFON: 51-5-81

Alkalmi vételek
legolcsóbb áron!

II. Zárda-utca **3**
Margit körut sarok

A községkerületi elnökök ülése

A községkerületi elnökök átirata a budai és pesti hitközségekhez

Az izraelita községkerületi elnökök kedden, október hó 22-én Stern Samu m. kir. udvari tanácsos, országos irodai elnök elnökletével ülést tartottak, amelyen a községkerületi elnökök teljes számában vettek részt. Az ülésen mindenekelőt letárgyalták az új alkotmány megalkotásával kapcsolatos még függőben lévő kérdéseket és dr. Munkácsi Ernő előterjesztései után megállapították az új statutumnak az adómegosztásra vonatkozó rendelkezéseit. Ezzel kapcsolatban foglalkozott a községkerületi elnökök ülése az adómegosztásnak a pesti és budai hitközségre vonatkozó ügyével s errenözve **egyhangú határozattal a következő átiratot intézte a pesti és a budai hitközség előljáróságához:**

„Az izraelita községkerületi elnökök ülése, — egyrészt a sajtóközlemények, másrészt ama körlevelek alapján, amelyeket a Budai Hitközség úgy a községkerületekhez, mint a hitközségekhez intézett, — sajnálattal állapítja meg, hogy Buda és Pest között az adómegosztás kérdésében még mindig nem jött létre a megegyezés.

A községkerületi elnökök ülése annak a reményének óhajt kifejezést adni, hogy ez a megegyezés a közeljövőben mégis létre fog jönni, annál inkább, mert rendkívül nagy súlyt vet arra, hogy az országos gyűlés lefolyása mindenképen méltóságos és összhangzatos legyen.

Amennyiben várakozásunk ellenére ez a megállapodás, amelyet igen fontos felekezeti érdeknek tartunk, mégse jönne létre, akkor tekintettel arra, hogy ezekre az új országos statutumokra a felekezet évtizedek óta vár és megvalósításukra a felekezetnek égetően szüksége van, kénytelen lesz a községkerületi elnökök ülése — mint amelyre a szervezeti bizottsággal együtt az a kö-

telesség hárul, hogy minden ügyben az országos gyűlés elé megfelelő javaslatot terjesszen, — ebben az ügyben az országos gyűlés elé a következő javaslatot terjeszteni:

Mondja ki az országos gyűlés, hogy az adómegosztás kérdésében a szervezeti bizottság által elfogadott szabályok az egész országra kiterjedően minden hitközségre nézve egyöntetűen mérvadók s ehez képest Buda és Pest adómegosztási ügyével külön nem foglalkozik.“

A pesti és budai hitközség előljáróságához intézett átirat szövege eddig azonos, az átirat záradékának szövege azonban a pesti hitközséghez így szól:

„Ismerve az előzékenységet, amelyet a megegyezés létrejötte érdekében hitközségük tanusítani méltóztatott, annak a nyomatékos reményünknek adunk kifejezést, hogy e bizalomteljes átiratunknak fogamatja lesz.“

A budai hitközség előljáróságához intézett átirat záradékának szövege pedig a következő:

„A községkerületi elnökök ülése ismerve azt a készséget, amellyel hitközségük a zsidó közügyekben mindenkor közreműködött, annak a nyomatékos reményének ad kifejezést, hogy e bizalomteljes átiratának jelen esetben is fogamatja lesz.“

A községkerületi elnökök ülése, amely mindvégig összhangzatos lefolyású volt, ezzel véget ért.

A PESTI IZR. HITK. SZABADEGYETEMI ELŐADÁSSOROZATÁBAN esütörtökön, november 1-én 6 órakor „Pedagógiai problémák“ címen dr. Csech Arnold tanítóképzőintézeti tanár, 7 órakor „A spanyol zsidók történeti szerepe“ címen dr. Büchler Sándor egyetemi magántanár, keszthelyi főrabbi tart előadást. Valamennyi előadás a Goldmark teremben (VII. Wesselényi u. 7.) lesz és belépődíj nincs.

OLVASOM,...

NEM OLVASOM...

Olvason

Dési Géza nagy cikket írt Funk Sámuel pozsonyi neolog rabbi ellen, mert a revízió ellen beszélt. Kár volt annyira felfújni az egészet és reklámot csinálni Funknak, akiről mindenki tudja, hogy exaltált, extravagáns ember, rabbi létére aggregény maradt, a háboru alatt mint tábori rabbi minden hívét leszidta, miért nem jelentkezik a frontra. Ilyen ember-ről nem érdemes vezércikket írni. Egyébiránt sem informáltak jól Dési Gézát, különben nem kérdezte volna tőle, hogy „milyen” rabbiszemináriumban végzett, mert valójában sohasem volt a Budapesti Rabbiszeminárium növendéke, Berlinben tanult. Hogy Pozsonyban megválasztották, annak éppen az volt az oka, hogy nem volt budapesti seminarista, mint ahogy előzőleg Óbudán választották meg, éppen ebből az okból. De az óbudai hitközséget a nemsokára bekövetkezett pozsonyi rabbiválasztás megkímélte az állandóan veszekedő embertől. Viszont ő megkímélte Budapestet vagy 15 évvel ezelőtt, majdnem körzeti rabbi lett, ha hinni lehet annak, amit híresztelt, hogy Léderer Sándor elnök komolyan tárgyalt vele egy körzeti rabbiság ügyében.

Nem olvasom

Innitzer kardinális a bécsi eucharisztikus kongresszuson elmondott nagy ünnepi beszédében élesen kikelt a fajelmélet ellen. Kemény szavakkal ítélte el a nacionalizmus köpenyébe álcázott káros és igazságtalan fajelméletet és óva intett ettől minden vallásos, igaz embert.

Nem olvasom

A Ludovikások országgraszoló jubiláris ünnepségén az ötven év előtt felavatott tisztek sorában jelen volt Darvas Nándor ny. alezredes is, aki a zsidó felekezeti életben jelentős

szerepet tölt be. Az ünnepi ebéd során Darvas alezredes évfolyamtársai nevében mélyértelmű szellemes pohárköszöntőt mondott vitéz báró Szurmay Sándor gyalogsági tábornokra, akit egyidejűleg avattak fel Darvas Nándorral a Ludovikán.

Nem olvasom

hogy a szélső jobboldali napilap, amely indulásakor büszkén hirdette, hogy munkatársai között egyetlen zsidó sincs, elfelejtette azt is közölni, hogy hirdetési osztályának mindkét akvizitőrje — zsidó! A sémita hirdetésszerző ujszerű és meglepő elgondolása és az antisémita lapbarátok alapos és frappáns kivitele egyaránt dicséri úgy a spiritus rectort, mint a bátor kivitelezőket . . .

Olvason

Grósz Ernő és Manheim Mór debreceni tanárok hat évi szorgalmas és beható tanulmány után összeállították héber—magyar és magyar—héber szótárukat. A mű, amelyhez hasonló magyarul eddig nem jelent meg, még ez évben sajtó alá kerül.

Olvason

Néhány nappal ezelőtt egy kicsiny, de lelkes csoport Keszler kávénagykereskedő Gróf Zichy Jenő utcai üzlete előtt parázs tüntetést rendezett, mikor is ilyen kiáltások hangzottak el: „Pfuj zsidó! Nem vagyunk Tel-Avivban! Majd mi meg mutatjuk!” Ennek a tüntetésnek az oka nem az volt, hogy a zsidó nagykereskedő valami hazafiatlant cselekedett volna, hanem mindössze az, hogy néhány nappal a tüntetés előtt megtagadta egy mostanában

megindult szélső jobboldali napilap hirtettség szerzőjének azt, hogy a lapban hirtetést adjon le.

Nem olvasom

Néhai dr. Grauer Vilmos soha-

sem engedte meg, hogy vállalatainak bármelyike is a hitközség, vagy ezzel kapcsolatban álló kórház, arváház, vagy Mikéfe által kürt szállítás pályázatokon részt vegyen. Mikor megkerdezték tőle, hogy mi az oka ennek a fellünnö lapolmaradásnak? Grauer dr. így felelt: „A legnagyobb mértékben összeférhetlenségnek tartok minden hitközségi pályázatot. Az én lögám fehér, arra nemcsak hogy mocskosnak, de a gyanú legkisebb árnyékának sem szabad esni. . .

Nem olvasom

A szovjet üldözése dacára Oroszországban a nagy ünnepekben a templomban gyülekeztek, nem csak az öreg és most deklásszált polgárok, hanem a forradalmi ifjuság egy része. Az egyik moszkvai templomhivő kántora repülőgépen érkezett meg ünnepnapján. Az öregnek nem akarták megengedni a funkcionálisát, de akkor a fiatalok azt kiabálták, hogy ez ellenforradalmi megnyilatkozás, az öregek erre megszeppentek és nem sokára a levegőbe szállottak a kántor ajkáról a zsolozsmák. — Ezzel kapcsolatban érdemese megemlíteni, hogy Budapestén pár évvel ezelőtt egy rabbi szállott le ünnepkor a levegőből. De a hívek nem nagyon tördtek vele, mert a mai időkben sok községben akármit is mond a rabbi, ugyanis csak a levegőbe beszél.

A zsidó emancipáció egyik előharcosa: Ludwig Börne neve után elnevezett utcának a frankfurti előjáróság más nevet ad és bár Börne már száz évvel ezelőtt kikeresztelkedett, az ő utcáját átkeresztelték. Kérdés, hogy mit csinálnak majd Mendelssohn Mózes szobrával, Dessauband? Ezt talán megkímélik — a Mendelssohn nagy bankháza való tekintettel.

Olvasom

A Bécsi Filharmonikusok Toscanini elő-

Sándor szerb király volt az első — talán az egyetlen — koronás fő, aki a zsidó telepítési alapnak rendszeres adományokat juttatott. A szerbiai zsidóság még Péter király tiszteletére Palesztinában erdőt ültetett, amely ma már közel 10.000 tából áll. A meggyilkolt Sándor király tavály vette át Zagrábban palesztinai erd-jének protektori diplomáját, nagyon örült a megfizetetésnek, jóindulattal a zsidókat és erdemenyes munkálkodásra buzdította őket. . .

Olvasom

Budapest környékén egy öskeresztény nyugalmazott alezredes agyonlőtte a feleséget. Szerecsétség, tragédia. Ezt a családi életet igazán nem a zsidó szellemrontotta meg, mint ahogy Glattfelder püspök odaállította általában a zsidó szellem, mint a keresztény családok megrontóját.

Olvasom

A Bécsi Filharmonikusok Toscanini előadásán — a lapok jelentése szerint — öt Rotschild volt jelen, nemcsak a bécsiek, hanem a párisi és londoni házak főnökei. Eszembe jut ezzel kapcsolatban, amit boldogult Wolfner József az ismert gyáros beszélt nekem egy alkalommal: A templomban találkoztam egy kikeresztelt kedett ismerőssel. Amikor kérdőleg néztem rá, azt mondta nekem: „Két zsidó dologról nem tudok lemondani: a Maszkirról, és a Filharmonikusokról.”

Svájcban élt, most pedig Palesztinába utazik, ahol le fog telepedni. Iradalmi arcképet Pester Lloyd muttathat egyik számában.

Nem olvasom

Két úrral találkozom. Unokatestvérek.

Az idősebbik vidékről jött, itt Pesten egyes házasságban él. A fiatalabbik pesti, jó zsidó családból nőtt. A fiatalabbik esti imára megy kaddist mondani. Elkiserjük. A templomban élvezet volt hallgatni, hogy a rossz-zsidó, a vidéki milyén szépen imádkozik a közösséggel, a jóerősű fiatalabbik pedig csak bánt. Azután a végén gépiesen elmondja a kaddist. A baj tehát az, hogy a pesti neológ zsidóság fiatalabbik rétege idegenül érzi magát a templomban, mert nem tud imádkozni. Ez ellen kellene küzdeni minden eszközzel, mert hogy is mondja a proféta? „Elvész az én népem, mert tudás nélkül van.”

Olvasom

Alexander Bernátról szóló és az MIT-

ben megjelent tanulmányát külön is kiadta. Sebástyén Károly. Az erről szóló cikkében, lozói törtévéseit, de egy füst alatt glori-fikálja Trikal József „Új élet a régi romokon” című harcos filozófiát iratát, amely az egész újkor, összes vívmányával együtt Lucifer művének tekinti és szerinte az em-

beriségnek nincs más menedéke, mint a középkorba való belékapcsolódás. Igaza lehet Trikalnak, de akkor nem volt igaza Alexandernek. És viszont. Ezt az ellentétet egy másik gasabbb egységbe akarja egybeolvasztani Földi Mihály, de akkor tulajdonképpen azt teszi, mint az a lelkes zsidó hitsorosom, aki az 1918-ban tartott hitközségi választással ált. Irtá Székely Ferenc hitközségi elnökségével indult pártunk az ivét, de a Lederer Sándorféle pártunk az ivét is, azzal érvelvén: „Székely is egy nagyszerű ember, Lederer is, én semmiféle zsidó dologtól nem vonom meg a Földi Mihályé pedig inkább politikai, mint filozófiái.

A Cobden Szövetségben érdekes „hivatal-

Olvasom

lesz a szezon folyamán. Aradi Zsol, a Nemzeti Ujság főmunkatársa fog vitalkozni Sós Enderével, a Reggeli Ujság főszerkesztőjével az európai antiszemitizmusról. Mivel úgy Aradi Zsol, mint Sós Enderé „szakértői” a témának, a vilácsi bizonyára nagyon érdekes lesz és hatalmas publikumot fog vonzani.

Olvasom

Az egyik vadászati újságból megtudjuk, hogy a báró, aki kitérése előtt, 1920-ig hitközségi előjáró volt, fiával együtt most kitűnő eredménnyel ejti el a pom-pás szarvasokat. A fiatal báró most harminc éves lehet. Honnan tudom? 1912-ben barmicva lett a Dohány utcai templomban, háftorát is olvasott, de nem del előtt, mert a báró úr el volt foglaltva, s nem ért rá eljönni a muszáthoz és azért déntán olvastatták fel a fiával a háftorát. Az akkori barmicva-íjú, a kitűnő Nimrod, bizonyára nem tudja, hogy az akkori templomi előjáróság szerzilis engedély-kenyisége, — hogy a báró kedvéért megvaltoztatták az évszázados liturgiát, — nagy bakióvés volt, amint azt az eredmény mutatja.

Nem olvasom

Kasteln Josef, a híres regényíró, akinek a zsidó történelem egynehány talányos alakjáról, problémáitkus egyéniségéről írt regénye világhírű lett, Budapest, a Goldmark-teremben felolvasást tart. Amikor megálltam, csodálkozásra egy egészen fiatalos kinézésű úr állott előttem. Ki is lehettem előttem csodálkozásra, amire mosolyogva mondotta: „Hozzá vagyok szokva ehhez a családhoz. A multkor megismerkedtem egy rabival, aki előzőleg rendkívül élesen és fiatalos hévvel tanult meg írásaimat, kiderült, hogy fiatalos lelke kritikusom egy hosszú szakállú, komoly úr. Azt mondtam neki: Tévédünk egymásbarm. En egy borotvált képű fiatalembert képzeltem és ime itt áll előttem egy nagyszakállú bácsinak és ime családodt.” — A híres regényíró, azután távozott Németországból és

Olvason

Goldziher Ignác, a híres orientalista egyetemi tanár, a Pesti Izraelita Hitközség titkára volt (akkor még nem volt a főtitkári állás megszervezve). A nagyünnepeken kisebb templomba szokott járni, ahol a ritus konzervatív volt, ő maga elő is szokott imádkozni. Amikor megkérdezték, hogy miért nem jár a nagyünnepen a Dohány-utcai templomba, azt felelte: „Csak nem fogok ilyen szent napokon együtt lenni kétezer ateistával.” Hogy mondta-e, vagy sem, azt nem tudom, de így olvasom. Hogy ezt a kijelentést ne használhassák fel az orthodoxok, idézvé a talmudi mondást: „Jaj a tésztának, amelynek a pékje mondja róla, hogy hasznavehetetlen“, meg kell állapítanom, hogy ezt nem becsmérlésből mondta a hitközségre, hanem ellenkezőleg, dicséretből. Olyképen, mint ezt a hírneves Rabbi Méir Prsemislan a chasid-rebbe csinálta, aki mindig csak megvédte az ő népét. Látott egyszer egy juvarost, aki reggel fölvette a tefilinjét, s azután kocsikenőccsel kenegette kocsijának kerekeit. Akkor a Rebbe az ég felé nézett és azt mondta: „Uram, tekintsd szeretettel a te népedre, ilyen nép nincs több, hiszen ezek kocsikenés közben is imádkoznak”. Goldziher professzor is bizonyára úgy gondolta: ateisták ezek, de páratlan ateisták, akik Jom Kippurt tartanak.

Nem olvasom

Matuska per lesz a jövő héten. Undor és megdöbbenés fog el mindenkit, ha a szörnyetegre gondol. De éppen ilyen érzéssel gondolunk arra, hogy a biatorbágyi merénylet idejében voltak nálunk egyes lapok, akik szerint a rejtelmes merénylet egész biztosan azért választotta a Ros-Hasonó ünnepet a merénylet elkövetésére, mert akkor kevés zsidó utazik a vonaton. Arra is gondolunk, hogy a merénylet színhelyén otthagytott cédulában az egyik szakértő nem akarta elismerni egy gyanuba vett zsidó származásu embernek kezeírását, amire kollégája kijelentette, hogy ezt csak zsidó szolidaritásból teszi. Szomorú, de tanulságos.

Nem olvasom

Egy, a felekezeti életben is szereplő férfiú fiának barmicvóján vagyok a templomban. Kérem az apát: „Szokott gyakran templomba járni?” A felelet: „Nem igen gyak-

ran; legutóbb harmincöt évvel ezelőtt voltam, saját barmicvómon.”

Olvason

Németországban Abraham Geigert, a híres német zsidó tudóst és hitszónokot, kit ellenfelei is mint lucidus elmét elismerték, halálának hatvanadik évfordulóján felolvasásokkal és élete méltatásával ünnepelték . . .

Olvason

Nyugalomba vonult a külföldi lapok jelentése szerint, Schnajderek generális, a szlovenszkói haderők főparancsnoka. Érdemes megemlíteni, hogy veje zsidó és a magasrangú após nyilvánosság előtt egy csöppet sem restelte, sőt vejével kapcsolatban mindig kijelentette, hogy a zsidóságot rendkívül tiszteli, mint a világkultúrának egyik forrását.

Nem olvasom

Külföldi lapokban dicsőítik Barna Győzöt, a ping-pong játék magyar zsidó világbajnokát. — Nem vették fel annak idején a budapesti egyetemre, így kénytelen volt Párisba menni, ahol azután fényes karriert futott be. — De mi legyen a numerus clausus ama áldozatival, akiknek nem jut világhírnév?

Nem olvasom

Vitatkoztunk azon, hogy mi is tart meg valakit a zsidóságban. Vér? Tradíció? Szolidaritás? A vitába beleszólt egy újságíró, aki azt mondta: „Az Otthonban szorgalmasan kártyázik egy budapesti hetilap szerkesztője, egyszerre csak odaszól nekem szombat estefelé, hogy én bizonyára tudom, vajjon bekövetkezett-e már havdolo ideje (a szombat kimenetelét jelző szertartás). Én önkéntelenül azt mondom: már elmúlt. Erre ő oda inti a trafikost és azt mondja neki: Fiam, gyorsan a szivaromat.” Kiderül, hogy a zsidóságból azt tartja, hogy szombaton nem szivarozik. — Szóval a zsidóságban valakit megtarthat egy misztikus gesztus, vagy egy Kol Nidré dallam, esetleg az el nem szívott szombati szivar.

HIREK

NAGY ANDOR

A KÖZMUNKATANÁCS TAGJA.

A főváros közgyűlése *Nagy Andor* tőzsdetanácsost, főv. biz. tagot a Közmunkák Tanácsának tagjává választotta. Mióta a Közmunkák Tanácsa fennáll, 1870 óta, első eset, hogy közgazdasági szakembert választanak az előkelő testületbe. Ez alkalommal a közgyűlés teljes mértékben honorálta *Nagy Andor* várospolitikai kiváló tulajdonságait. Az új közmukatanácsi tag közbesülésnek örvendő tagja és vezető egyénisége a pesti zsidóságnak. Nagy népszerűségét az a sok száz gratuláció is mutatja, amivel most tisztelői és barátai elárasztották.

HÁZASSÁG. *Rusz Andor*, a Gyöngyösi Takarékpénztár igazgatója f. hó 14-én vezette oltárhoz *Sár Panna* úrleányt, a gyöngyösi társaság kedvelt tagját. Az előkelő közönség valláskülönbség nélkül jelen volt az esküvőn, melyen a szertartás előtt *dr. Jakab Jenő* rabbi a vőlegényhez és menyasszonyhoz intézett magasszárnyalású beszédét. Az esketési szertartást *Feigl L. H.* főrabbi végezte.

Dr. BLANÁR IMRE budapesti kir. tv.-széki hites angol tolmács angol—magyar és magyar—angol szótára befejezés előtt áll. A hatalmas munka kb. 1400 oldal terjedelemben fog megjelenni. Mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál a szerző. (VII. Erzsébet körút 19. II. 25.)

A MAGY. IZR. EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI HALLGATÓK ORSZ. EGYESÜLET. (MIEFHÖE) Pécs Dunántúli Csoportja f. hó 21-én, vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen megjelent *dr. Wallenstein Zoltán* főrabbi, *Deutsch Zsigmond* dr. hitközségi elnök, *dr. Greiner József* hitközségi elnök az egyesület disztagjai, valamint az egyesület pártolótagjai nagy számban.

BAR-MICVO. *Frankl Andor*, *Frankl Lajos* kormánytanácsos fia barmievo lett.

Ugy a Talmudegylet templomában elrecitált haftórája, valamint a szülők lakásán elmendott kitünő beszéde mély hatást keltett a család nagyszámú barátai és tisztelői körében.

AZ „ÁHAVÁSZ RÉIM“ ORSZÁGOS FELBARÁTI SZERETET EGYLET a szegény betegeket ételmező és segélyező egyesület f. évi október 20-án rendes választmányi ülést tartott a megjelentek élénk részvétele mellett. A titkári jelentés ismertetése és elfogadása után a választási bizottság elnökévé: *Kunstädter Adolf*, jegyzőjévé: *Munk Gábor* választotta meg. A napirend pontozataihoz *dr. Majtényi Nándor*, *Breitner Sándor*, *Reichenberg Jakab*, *Guttman Mór*, *dr. Farkas József* rabbi, *Schwartz Mór*, *dr. Gelencsér Miksa* és *Meisels Lajosné* elnökasszony szóltak hozzá.

ZSIDÓ VÉRTANUK EMLÉKE A „FEHÉRHÁZ“ EMLÉKMŰVÉN. Ez év márciusában avatják fel a Kormányzó úr, az országgyűlés mindkét háza s a hatóságok képviselői jelenlétében azt az emlékművet, amelyet a „Fehérház“ Bajtársi Egyesület a proletárdiktatúra áldozatainak emlékére emelt. Az emlékmű költségeit gyűjtésből hozták össze, de a gyűjtés eredménye már arra nem adott fedezetet, hogy a vértanúk neveit is belevéssék az emlékmű kőkökáiba. A „Fehérház“ Bajtársi Egyesület most felhívással fordul a társadalomhoz, hogy vállalja egy-egy vértanú nevének bevésési költségét, amely az aranyozással és karbantartással egyenkint 10—15 pengőbe kerül. 482 vértanú neve vár így megörökítésre s ezek sorában sok az izr. vallású is s épp ezért ez a mozgalom felekezetiünk hívóinek támogatására is méltó. Az adakozók pénzküldeményüket az 1228. sz. befizetési lapon a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Rt. Vámházkörúti osztályánál vezetett folyószámlára küldjék a cél megjelölésével s közölgjék ezt egyúttal levelezőlapon a „Fehérház“ Bajtársi Egyesülettel (IX. Fővám tér 8. Telefon: 86-6-97), ahová azoaban közvetlenül nem lehet adományt küldeni.

TOKAJI MINTAPINCE

FUCHS LÁSZLÓ

tolcsvai bortermelő lerakata.

BUDAPEST, V. NÁDOR UTCA 5

Telefon: 81--2--74.

FRIEDMANN REZSÓ, a Friedmann testvérek salgótarjáni cég beltagja eljegyezte Löwy Nellyt Nagytapolcsányból.

A NYIRBÁTORI IZR. ANYAHITKÖZSÉG f. évi november hó 3-án szombaton és 4-én vasárnap avatja fel az ujonnan épült szerényen szép rabbilakot, mellyel méltón kívánta megörökíteni jelenlegi fő-rabbijának, dr. Lemberger Ábrahámnak huszonötéves nyirbátori működését. A jelzett szombaton a vendégrabbik szónoklatokkal hódolnak a zsidóság örök, szent eszményeinek s hivatott ajkakkal árasztanak fényt és reményt a hivek lelkébe. A vasárnapi ünnepi közgyűlésen viszont a helybeliek tolmácsolják szívek érzelmeit. A hitközség külön meghívókat nem küld, de ezen értesítéssel adja tudtára mindenkinek, hogy bárkit szívesen lát.

J. R. BLOCH ÉS TSA. A zsidó könyvbarátok „Tábor” egyesülete a napokban hozta ki ez év második könyvét: Josef Richard Bloch... és Tsa című regényét. Bloch könyve a szedáni összeomlás következtében Elzászból Franciaországba áttelepülő, hazafias franciaérzésű zsidó textildinasztia küzdelmeit és végül győzelmét írja le. Látszólag nincs a könyvnek semmi aktualitása, de ha úgy fogjuk fel, mint a mai német zsidóság küzdelmének allegóriáját, látjuk, hogy a zsidóság helyzete, elhelyezkedési lehetőségei és társadalmi helyzetében több mint félszázad óta sok változás nem állott be és az 1870-es viszonyok azonosak a maiakkal. A könyv kiállítása nagyon tetszetős és izléeses, nyomása és papírja finom. A kitűnő fordítás Horváth Zoltán avatott tollát dicséri.

ÜNNEPÉLY AZ AGGOK HÁZÁBAN. Vasárnap délután a Pesti Chevra Kadisa aggokházában megkapó ünnepséget rendezett Wertheimer Lajos igazgató, az aggok házának érdekes előljárója. Kramer Miksa kormányfőtanácsos, a Chevra elnöke 82-ik születésnapja egybeesett házassági évfordulójával (nem áruljuk el, hányadik), ebből az alkalomból uzsonnával vendégelte meg Wertheimer Lajos az aggok háza összes ápolójait és ezen az uzsonnán megjelent a Chevra egész előljárósága is. A szép és lélekiemelő ünnepet Wertheimer Lajos házigazda üdvözlő beszéde nyitotta meg, amelyben Kramer Miksa elnököt és nejét, az „aggok háza ápolójainak anyját” ünnepelte. Endrei S. Henrik, a Chevra igazgatója és egy öreg ápoló tartottak még beszédeket. Kramer Miksa meghatva köszönte meg az ünnep-

A jó étkezés koronája a kávé, a jó kávék királya

KESZLER KÁVÉ

Jelenlegi árak ¼ kg.-kint :

I. sz.	II. sz.	III. sz.	IV. sz.
3.70	3.20	2.60	2.20

Már ¼ kg-tól házhoz szállítás.

Egyedüli árusítóhely:

VI., Gróf Zichy Jenő u. 15. Tel.: 22-2-08

lést. Itt említjük meg, hogy ugyanez alkalomból Kramer Miksa barátai a Chevra előljáróinak bevonásával vacsorát rendeztek a jubilánsok tiszteletére, amelyen megjelent Stern Samu hitközségi elnök és Eppler Sándor főtitkár is. Az elnök lakását valóságos virágerdővé varázsolták a nagy tiszteletben álló család barátai és tisztelői.

KREMENEZKY JÁNOS MEGHALT. Az osztrák–magyar monarchia villamosiparának úttörője, a budapesti gazdasági és társadalmi világban is nagyabecsült és népszerű Kremenezky János 84 éves korában Bécsben meghalt. Kremenezky mint fiatal technikus először Magyarországon, majd Bécsben dolgozott és egyike volt az elsőnek, akik Edison találmányainak korszakalkotó gyakorlati jelentőségét felismerték. A párisi világkiállításon látottak érlelték meg benne azt a gondolatot, hogy Ausztriában és Magyarországon villanylámpagyárat állít fel. Először Bécsben sikerült neki összehozni az ehhez szükséges tőkét, majd nem sokkal azután Budapesten is gyárat alapított. Kezdeményező volt a villamossági szakma sok más vonatkozásában is, legutóbb a rádiógyártás te-

rén. Sokat áldozott tudományos kutatásokra és egyik megalapítója volt a bécsi technológiai iparmúzeumnak. Élénk szerepet vitt az osztrák cionista mozgalomban és szoros barátság fűzte annak előharcosához, Herzl Tivadarhoz.

MEGHALT DR. RAKONITZ GYULA. Sulyos és fájdalmas csapás érte az Orth. Hitközséget és a hazai hithű zsidóságot. Dr. Rakonitz Gyula budapesti ügyvéd, 74 korában, f. hó 18-án, rövid szenvedés után elhunyt. A Megboldogult, aki fia volt Dr. Rakonitz Mórnak, az ismert óbudai tudósnak, és egyenes leszármazottja Rabbi Reüvén Rakonitznak, a szent életű zsámbéki papnak, már fiatalon sokat foglalkozott közügyekkel. Vezető szerepet vitt már az óbudai hitközségben és polgártársai bizalma, egész fiatal korában székesfővárosi bizottsági taggá választotta meg. Az ügyvédi munka mellett, mindig időt szentelt a közügyeknek is és így több mint tíz esztendőn át előjárója volt a budapesti orth. hitközségnek és egyben elnöke az Orth. iskolák Iskolaszékének. E hivatás betöltésénél maradandót alkotott, amennyiben az iskolákat reorganizálta és megalapította a leányiskolát. Utolsó útjára a rokonok, tisztelők és barátok nagy serege kísérte. A hitközség rabbínátusa nevében Sussmann Viktor rabbi, előjárósága nevében óbudai Freudiger Ábrahám hitközségi elnök és az iskolák tantestülete nevében Dr. Deutsch Adolf igazgató bucsuztatták. Halála a Freudiger és Lindenbaum családokat is mély gyászba döntötte.

Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság igazgatósága és felügyelőbizottsága mély megilletődéssel közli, hogy a vállalat igazgatósági tagja

Kremenezky János

úr

október hó 25-én Wienben elhunyt.

A megboldogult az izzólámpa-ipar kimagasló egyénisége, nesztora volt, aki hosszú évtizedek kitartó és eredményes munkássága folyamán szerzett bőséges tapasztalatait, kiváló szaktudását mindenkor szeretettel fordította vállalatunk javára.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

PÉNTEKESTI IRÁSMAGYARÁZÓ ELŐADÁSOK. A pesti izr. hitközség előjárósága azok számára, akik az őszi és téli hónapokban az istentisztelet korai kezdete miatt a templomokat nem kereshetik fel, az elmúlt tél folyamán lelki gyakorlat gyanánt péntek esti írásmagyarázó előadásokat tartott. Ezeket a péntek esti írásmagyarázó előadásokat az 1954—55. évi tél folyamán az előjáróság ismét rendszeresíti és már október 26-tól kezdve, minden pénteken este pontban 7 órakor a hitközség Goldmark-termében (VII. Wesselényi utca 7.) írásmagyarázó előadások fognak tartatni. Az egyes előadások előadóinak nevét az előjáróság a felekezeti lapokban minden héten közölni fogja.

SZERKESZTŐI ÜZENET. Zanzibár: Sziget az Indiai óceánban, D. sz. 5°40' és 6°30', K. h. 39°10' és 50' közt 40 km-nyire Afrika keleti partjától, 1591 km² területű, 200.000 lakos. Évi 2-szeri aratás, kókusz, datolya, guave, mango, narancs, citrom, dohány, bors, szekfűszeg. Szultánja moh. arab, angol protectorátus alatt. Néger, arab és indus lakók. Vallás: mohamedán, tűzimádó és szuahélik (bálványimádók). A fővárosban él kb. 500 angol. Hivatalos nyelve a keleti bantu néger nyelv.

A Magyar Wolframlámpa-gyár Kremenezky János r.-t. igazgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői és munkásai mélyen megrendülve tudatják, hogy a vállalat megalapítója és elnöke

Kremenezky János

úr

1954 október 25-én 84 éves korában Wienben elhunyt.

A Megboldogult az izzólámpa és az elektrotechnikai ipar terén világhírűvű úttörő és tudományos munkát végzett. Tevékeny és áldásos működését élete utolsó percéig vállalatainak szentelte.

Életében kiváló egyéniséggel, igazságszeretettel, atyai jó szívevel mindenki osztatlan rokonszenvét nyerte meg. Elhunyt a pótolhatatlan nagy veszteséget és mély fájdalmat jelent számunkra.

Nemes emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk őrizni.

Felolvas szerkesztő és kiadó: Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE, Budapest, VI. gr. Zichy Jenő u. 43.

Telefon: Aut. 27-1-35. — Az előfizetés ára: egész évre 30 pengő, egyszerű papíron 20 pengő.
Postatakarékszám 16.760

Neufeld Zoltán (PANNONIA) nyomda Budapest, VII. Rombach u. 8. — Telefon: József 42-3 09